

**АСУУДАЛД ТУЛГУУРЛАСАН ЦАГДААГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА БА
ТҮҮНИЙ ҮНДСЭН АГУУЛГА, ЭЛЕМЕНТ
PROBLEM-ORIENTED POLICING AND ITS MAIN
CONTENTS AND ELEMENTS**

Б.Баянмөнх

Цагдаагийн сургуулийн ЦЭЗТ-ийн эрхлэгч,
доктор (Ph.D), цагдаагийн дэд хурандаа

bayanmunkh@uia.gov.mn

B. Bayanmunkh

Head of Police Law, University of Internal Affairs

Doctor of Law (Ph. D), Police Lieutenant Colonel

University of Internal Affairs

State Email: bayanmunkh@uia.gov.mn

Хураангуй. Сүүлийн жилүүдэд гадаадын олон орнууд гэмт хэрэгтэй тэмцэхдээ асуудалд тулгуурласан цагдаагийн үйл ажиллагааны аргыг ашиглаж, тодорхой үр дүнд хүрч байгаа талаар олон судалгааны материалд дурдсан байдаг.

Энэхүү өгүүлэлд асуудалд тулгуурласан цагдаагийн үйл ажиллагааны тухай ойлголт, үндсэн элемент, аргын үндсэн агуулгын талаар гадаадын эрдэмтэн, судлаачид хэрхэн үзэж байгаа талаар товч авч үзсэн болно.

Abstract. In recent years, many foreign countries have been using problem-based policing methods to fight crime and have achieved certain results in many research papers.

This article briefly discusses how foreign scholars and researchers view the concept, main elements, and main content of problem-based policing.

Түлхүүр үг. Асуудалд тулгуурласан цагдаагийн үйл ажиллагаа, үндсэн элемент, олон нийтийн цагдаа, асуудалд чиглэсэн цагдаа

Key word. Problem-based policing, core elements, community policing, and problem-oriented policing

Оршил. Висконсин-Мэдисоны Их Сургуулийн профессор Херман Голдштейний санаачилсан асуудалд чиглэсэн цагдаа (POP) нь үр дүнтэй хариу арга хэмжээ авах стратеги боловсруулахын тулд гэмт хэрэг, эмх замбараагүй байдлын тодорхой асуудлуудыг тодорхойлж, дүн шинжилгээ хийдэг цагдаагийн стратеги юм.

POP нь цагдаа нарыг гэмт хэрэг үйлдэхэд хүргэж болох үндсэн асуудлуудыг тодорхойлж, зорилтот бүлэгт чиглүүлэхийг шаарддаг. Голдштейн үүнийг реактив, хэрэг явдалд тулгуурласан "цагдаагийн үйл ажиллагааны стандарт загвар"-ын сайжруулалт гэж санал болгосон.¹

Голдштейний 1979 оны загварыг 1987 онд Жон Эк, Уильям Спелман нар асуудлыг шийдвэрлэхэд зориулсан Scanning, Analysis, Response, and Assessment (SARA) загвар болгон өргөжүүлсэн. Энэхүү стратеги нь судалгаа, шинжилгээ, түүнчлэн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, олон нийтийн тулгамдсан асуудлыг бууруулахад төрийн болон хувийн хэвшлийн байгууллагуудыг татан оролцуулахад илүү их анхаарал хандуулдаг.²

¹ Defining Displacement (2012, October 22). In Center for Problem-Oriented Policing. Retrieved December 2, 2012, from <http://www.popcenter.org/tools/displacement>

² Felson, M. (2006). Crime and Nature (pp. 79–109). New Delhi, India: Sage Publications India Pvt. Ltd.

Санамсаргүй 34 хяналтын туршилт, бараг туршилтын судалгаан дээр үндэслэн энэхүү загварыг системтэй хянаж үзэхэд асуудалд чиглэсэн цагдаа нь гэмт хэрэг, эмх замбараагүй байдлыг бууруулахад үр дүнтэй боловч цагдаагийн хууль ёсны байдал, гэмт хэргээс айх айдас зэрэгт хязгаарлагдмал нөлөө үзүүлдэг болохыг тогтоожээ. Мөн гэмт хэрэг үйлдэгдэхээс өмнө алба хаагчид хөндлөнгөөс оролцох, авлига авах, эрх мэдлээ урвуулан ашиглах эрсдэлтэй.

Үндсэн хэсэг. Асуудалд тулгуурласан үйл ажиллагааны арга нь гэмт хэрэг гарч буй учир шалтгаануудыг тодруулж, улмаар түүнд тохирох хариу арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлэх зорилгыг агуулдаг байна. Өөрөөр хэлбэл, асуудалд чиглэсэн үйл ажиллагаа нь тодорхой нутагт дэвсгэрт гэмт хэрэг, хүчирхийллийн шалтгаан болж байгаа эрсдэлт хүчин зүйлсийг бууруулахад чиглэдэг.³

1979 онд Хермон Голдштейн тухайн үед цагдаагийн стандарт үйл ажиллагааны талаар хийсэн хэд хэдэн судалгаанаас үзэхэд хууль сахиулах байгууллагууд цагдаагийн зорилгынхоо төлөө бус арга хэрэгсэлд илүү анхаардаг бололтой. Тэрээр хууль сахиулах байгууллагууд цагдаагийн байгууллагын уламжлалт, стандарт загвараас татгалзаж, цагдаа нар гэмт хэрэг, эмх замбараагүй байдлын эсрэг арга барилдаа идэвхтэй биш харин илүү идэвхтэй байх ёстой гэж үзэж байна (Hinkle et al., 2020; Weisburd et al., 2010). Голдштейн ажил нь олон нийтэд хандсан цагдаа (COP) болон асуудалд хандсан цагдаа (POP) гэсэн хоёр шинэ цагдаагийн загварыг хөгжүүлэх үе шатыг тавьсан.⁴

Хэдийгээр COP болон POP нь анхаарлын эрч хүч, хандлагын олон талт байдал зэрэг олон талаараа ялгаатай байдаг (National Research Council, 2004), тэдгээрийн хооронд хэд хэдэн чухал ижил төстэй талууд байдаг. Жишээлбэл, COP болон POP хоёулаа идэвхтэй цагдаагийн хэлбэрийг төлөөлдөг бөгөөд энэ нь гэмт хэрэг гарсаны дараа хариу үйлдэл үзүүлэхээс илүүтэйгээр гэмт хэрэг гарахаас өмнө урьдчилан сэргийлэхэд чиглэдэг гэсэн үг юм. Цаашилбал, COP болон POP аль аль нь олон агентлаг, түншүүд, түүний дотор олон нийтийн гишүүдийн хамтын ажиллагааг шаарддаг (National Research Council, 2018). Нэмж дурдахад POP болон COP нь асуудлыг тодорхойлох, хөндлөнгийн оролцоог тодорхойлоход олон нийтийг оролцуулдаг тул давхцдаг (Greene, 2000).

Хэдийгээр COP болон POP-д залуучуудын оролцоонд чиглэсэн судалгаа цөөхөн боловч залуучууд энэ хоёр стратегид чухал үүрэг гүйцэтгэж чадна. COP-д залуучууд ихэвчлэн цагдаа нартай хамтран тулгамдсан асуудлыг тодорхойлж, шийдвэрлэхийн тулд хамтран ажилладаг олон нийтийн нэг хэсэг байдаг.

Өсвөр үеийнхэн энэ үйл явцад албан ёсоор оролцох (өөрөөр хэлбэл орон нутгийн олон нийтийн уулзалтад оролцох) эсвэл цагдаа болон олон нийтийн гишүүдийн хоорондын харилцааг бэхжүүлэх хүчин чармайлтад албан бусаар оролцож болно. Жишээлбэл, явган эргүүлийн цагдаа нь COP арга барилын нэг хэсэг болгон энгийн яриагаар дамжуулан олон нийтийн дунд залуучуудтай харилцахаар шийдэж болно (Cowell and Kringen, 2016). Эсвэл цагдаа нар өсвөр насныхныг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, цагдаа, залуучуудын бие биедээ хандах хандлагыг сайжруулах зорилготой цагдаагийн спортын лиг зэрэг үйл ажиллагаанд оролцохыг цагдаа нар дэмжиж болно (Rabois and Haaga, 2002).

POP-ийг ашигласнаар хууль сахиулах байгууллагууд өсвөр насны хүүхдүүдтэй холбоотой гэмт хэрэг, эмх замбараагүй байдлын асуудалд онцгой анхаарал хандуулж

³ Залуучуудын дундах хүчирхийллийг урьдчилан сэргийлэх нь: нотлох баримтын тойм. Нээлттэй нийгэм форум. Уб. 2017. 67 дахь тал

⁴ <https://ojjdp.ojp.gov/model-programs-guide/literature-reviews/community-oriented-problem-oriented-policing>

болно. Жишээлбэл, АНУ-ын Бостон хотод хэрэгжиж буй гал зогсоох ажиллагаа нь тус хотын залуучуудын дундах аллагын хохирогчийг бууруулахад чиглэсэн POP стратеги юм (Braga and Pierce, 2005).

Доктор Д.Зүмбэрэлхам “Асуудалд тулгуурласан үйл ажиллагааны аргын гол агуулга нь нийгмийн илрэн гарсан тэр үзэгдэлтэй нь тэмцэх бус тухайн сөрөг үзэгдлийг төрүүлж байгаа далд учир шалтгааныг нь тогтоож тэрхүү тулгамдсан асуудлыг нь судалж шийдвэрлэхэд үйл ажиллагаагаа чиглүүлэхэд оршиж байна”⁵ гэж үзсэн байна.

Асуудлыг тодруулах, дүн шинжилгээ хийх, түүнд тохирох хариу үйлдлийг сонгох, үнэлэх болон дахин тохируулах энгийн арга нь гэмт хэрэг гарах нарийн механизмыг ойлгож, улмаар тухайн гэмт хэргийг таслан зогсооход шаардлагатай далд нөхцөл байдлыг тодруулахад маш чухал юм.⁶

Асуудалд чиглэсэн цагдаагийн үйл ажиллагааны үндсэн элементүүд:

- Асуудал нь гэмт хэрэг, хэрэг, дуудлага, ослоос илүү цагдаагийн ажлын үндсэн нэгж юм.
- Асуудал гэдэг нь зөвхөн цагдаа гэлтгүй иргэдэд санаа зовдог, хохирол учруулдаг зүйл юм. Зөвхөн цагдаагийн ажилтнуудад хамаатай зүйлүүд чухал боловч энэ утгаараа асуудал биш юм.
- Асуудлыг шийдвэрлэх нь хурдан засахаас илүү чухал бөгөөд энэ нь асуудал үүсгэж буй нөхцөл байдлыг шийдвэрлэх гэсэн үг юм.
- Цагдаагийн алба хаагчид баривчлахаасаа өмнө гэмт хэргийг тогтмол, системтэйгээр шалгадаг шигээ асуудлыг шийдвэрлэх гэж оролдохын өмнө байнга, системтэй дүн шинжилгээ хийх ёстой. Бие даасан албан тушаалтнууд болон хэлтэс бүхэлдээ асуудалд дүн шинжилгээ хийх горим, системийг боловсруулах ёстой.
- Асуудлын дүн шинжилгээ нь нарийн төвөгтэй байх шаардлагагүй ч гэсэн нарийн байх ёстой. Энэ зарчим нь гэмт хэргийн мөрдөн байцаалттай адил асуудалд дүн шинжилгээ хийхэд үнэн юм.
- Асуудлыг нарийн, үнэн зөв тайлбарлаж, асуудлын тодорхой талуудад хуваах ёстой. Асуудал нь ихэвчлэн анх харагддаг шигээ байдаггүй.
- Асуудлыг янз бүрийн ашиг сонирхлын үүднээс ойлгох ёстой. Хувь хүн болон хэсэг бүлэг хүмүүс асуудалд янз бүрийн байдлаар өртөж, асуудлын талаар юу хийх ёстой талаар өөр өөр санаа бодолтой байдаг.
- Асуудлыг шийдвэрлэх арга замыг ойлгож, илүү сайн хариу өгөхийн тулд үр ашгийн хязгаарыг ил тод хүлээн зөвшөөрөх ёстой.
- Эхний үед үр дүнтэй байж болох хариу арга хэмжээг богиносгохгүйн тулд аливаа асуудалд үзүүлэх боломжтой бүх хариултыг авч үзэх хэрэгтэй. Санал болгож буй хариултууд нь дүн шинжилгээ хийх явцад олж мэдсэн зүйлийнхээ дагуу байх ёстой. Тэд баривчлах арга хэрэгслээр хязгаарлагдах ёсгүй бөгөөд үүнийг үгүйсгэх ёсгүй.
- Цагдаа нар асуудлын хор уршигтай үр дагаварт хариу үйлдэл үзүүлэхээс илүүтэйгээр асуудлыг шийдвэрлэхийн тулд идэвхтэй хичээх ёстой.
- Цагдаагийн алба нь цагдаагийн алба хаагчдын чухал шийдвэр гаргах, оролцох эрх чөлөөг нэмэгдүүлэх ёстой. Үүний зэрэгцээ албан тушаалтнууд шийдвэр гаргахдаа хариуцлагатай байх ёстой.

⁵ Зүмбэрэлхам Д. Орчин үеийн цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн чиг хандлага. Монгол Улсын цагдаагийн байгууллагын түүхэн замнал, шинэтгэл. Эрдэм шинжилгээний бага хурлын илтгэлүүдийн эмхтгэл. УБ. 2006. 60 дахь тал.

⁶ Community-Oriented Policing: Effect and Impact (Greene, 2007. P196 in The encyclopedia of Police Science

• Шинэ хариу арга хэмжээний үр нөлөөг үнэлэх ёстой бөгөөд ингэснээр эдгээр үр дүнг бусад цагдаагийн ажилтнуудтай хуваалцаж, хэлтэс нь юу болж, юу нь болохгүй байгааг системтэйгээр мэдэж болно. (Майкл Скотт ба Херман Голдштейн 1988.)

Асуудалд чиглэсэн цагдаа гэдэг ойлголтыг жишээгээр тайлбарлаж болно. Цагдаа нар ойр орчмын цэцэрлэгт хүрээлэнд гэмт хэрэг, зөрчлийн тухай дуудлагад өдөрт хэд хэдэн удаа хариу өгч байна гэж бодъё. Офицерыг хэргийн газарт илгээж, гэмт хэрэгтнүүдийг удаа дараа баривчлах нийтлэг хандлага нь гэмт хэрэг, эмх замбараагүй байдлын урт хугацааны асуудлыг шийдвэрлэхэд бага ч болов дэм болно. Үүний оронд цагдаа нар асуудалд чиглэсэн цагдаагийн арга барилыг арга барилдаа тусгах юм бол асуудлын суурь нөхцөлийг судлах болно. Үүнд нэмэлт мэдээлэл цуглуулах, магадгүй ойр орчмын оршин суугчид болон цэцэрлэгт хүрээлэнгийн хэрэглэгчдээс судалгаа авч, осол гарсан өдрийн цагт дүн шинжилгээ хийх, гэмт хэрэг үйлдэгчид хэн бэ, яагаад тэд цэцэрлэгт хүрээлэнг илүүд үздэгийг тодорхойлох, цэцэрлэгт хүрээлэнгийн хамгийн таатай хэсгүүдийг судлах зэрэг орно. Үйл ажиллагаа, тэдгээрийн байгаль орчны дизайны шинж чанарыг үнэлэх нь чухал юм. Судалгааны үр дүн нь асуудлын зан үйлийн хариу арга хэмжээний үндэс суурь болж чадна. Хууль сахиулах нь хариу арга хэмжээний нэг бүрэлдэхүүн хэсэг байж болох ч энэ нь цорын ганц шийдэл байх магадлал багатай. Учир нь энэ тохиолдолд дүн шинжилгээ хийх нь хөрш зэргэлдээ оршин суугчид, цэцэрлэгт хүрээлэн, амралт зугаалгын газрын ажилтнууд болон бусад хүмүүсийг татан оролцуулах шаардлагатайг харуулж байна.⁷

Асуудалд чиглэсэн цагдаагийн үйл ажиллагаа нь шат шатны офицеруудын асуудлыг тодорхойлоход тулгуурладаг. Бүх хэлтэс асуудлыг ижил аргаар тодорхойлдоггүй, гэхдээ ердийн тодорхойлолт нь: а)Давтагдсан тохиолдлууд; b)Нийгэмд тохиолддог; v)Холбогдох шинж чанаруудтай (жишээлбэл, зан байдал, байршил, хүмүүс, цаг хугацаа).

Энэ нь олон нийт, цагдаа нарын аль алинд нь хамаатай. Гол ойлголтууд нь Херман Голдштейн асуудлын шалтгааныг арилгах ёстой гэж үзсэн. Эк, Спелман нар асуудалд чиглэсэн цагдаагийн байгууллага юу хийх ёстойг харуулсан арван хоёр алхамт загварыг боловсруулсан. Үүнд:

1. Олон нийтийн санаа зовоосон асуудалд анхаарлаа хандуул.
2. Хамгийн чухал асуудал бол үр ашгийг тэглэх.
3. Идэвхтэй бай.
4. Бодит асуудлыг шийдвэрлэх эхний алхам болох системчилсэн судалгааг тууштай явуул.
5. Асуулга явуулахдаа хатуу арга хэрэглэхийг дэмж.
6. Цагдаагийн хавтаст мэдээлэл болон цагдаагийн ажилтнуудын туршлагыг бүрэн ашиглах.
7. Нийтлэг асуудал болгон шийдвэрлэхийн тулд ижил төстэй тохиолдлуудыг хамтад нь бүлэглээрэй.
8. Осол гэмтлүүдийг бүлэглэхдээ хэт өргөн шошго ашиглахаас зайлсхий, ингэснээр тусдаа асуудлуудыг тодорхойлох боломжтой.
9. Шийдэл хайх өргөн, саадгүй эрэл хайгуулыг дэмж.
10. Асуудлын хариу арга хэмжээ болох эрүүгийн эрх зүйн тогтолцооны хязгаарыг хүлээн зөвшөөрөх.
11. Аливаа асуудалд олон сонирхлыг тодорхойлж, өөр өөр хариултуудын үнэ цэнийг шинжлэхдээ тэдгээрийг жинлээрэй.

⁷ <https://popcenter.asu.edu>. //Татаж үзсэн: 26.12.2023.

12. Асуудалд хариу өгөхдөө зарим эрсдэлд орохыг хичээ.⁸

Асуудалд тулгуурласан үйл ажиллагаа нь дөрвөн үе шаттай. Эдгээр үе шатыг АНУ-ын Цагдаагийн гүйцэтгэх судалгааны форум болон Ньюпорт Ньюс хотын цагдаагийн хэлтсийн алба хаагчид хамтран боловсруулсан юм байна. Асуудалд тулгуурласан цагдаагийн үйл ажиллагааны загварыг “SARA model” гэдэг. Энэ нь Англиар: “Scanning”, “Analysis”, “Response”, “Assessment” гэдэг үгнүүдийн товчлол юм.⁹

Үг бүрийн агуулгыг авч үзвэл Scanning /Задаргаа хийх/ нь асуудлыг задалж, тодорхой бэрхшээл бий болгож байгаа эсэхийг тодруулах, Analysis /Шинжилгээ хийх/ нь тухайн асуудлын талаар мэдээлэл цуглуулж, түүний үндсэн шинж чанар, хамрах хүрээ болон учир шалтгаануудыг тодорхойлох, Response /Хариу үйлдэл боловсруулах/ нь шинжилгээнээс гаргаж авсан мэдээллийг ашиглан тухайн асуудалд тохирсон хариу арга хэмжээг боловсруулах, Assessment /Үнэлгээ хийх/ нь асуудлыг шийдвэрлэхэд зориулсан хариу арга хэмжээ үр дүнтэй байсан эсэхийг үнэлэх, үр дүнг ашиглан асуудлыг дахин авч үзэж, хариу үйлдлийг улам сайжруулах гэж тайлбарлагддаг байна. Ийм бодлого баримталж байгаа улс орнуудад голдуу босоо удирдлагатай цагдаагийн байгууллага байдаг байна.¹⁰

Дэлхийн зарим улс оронд хэрэглэдэг хөшүүргийг татах арга нь асуудалд тулгуурласан үйл ажиллагааны аргыг баримталдаг боловч, асуудалд тулгуурласан үйл ажиллагааны хөтөлбөрүүдээс илүү өргөн хүрээнд олон зорилтуудыг агуулдаг байна.

Асуудлыг шийдвэрлэх боломжтой арга замыг өнөөдрийг хүртэл дэлхийн эрдэмтэн судлаачид болон эргүүлийн үүрэг гүйцэтгэж байгаа цагдаагийн алба хаагчид судалсаар л байна. Асуудалд тулгуурласан цагдаагийн үйл ажиллагааг энгийн үгээр тайлбарлавал:

- Асуудлыг илрүүлсний дараа цагдаагийн алба хаагчид иргэдтэй нягт хамтран ажиллаж, баривчлахаас өөр олон хувилбарыг багтаасан шийдлийг боловсруулах болно.
- Асуудалд чиглэсэн цагдаагийн үйл ажиллагаа нь хууль сахиулах байгууллагад олон нийтийн санаа зовоосон бусад асуудлыг бий болгож, үүссэн нөхцөл байдлыг шийдвэрлэх арга замыг зааж өгдөг.
- Иргэдийн санал хүсэлтийг хууль сахиулах байгууллагууд анхаарч, шийдвэрлэж байгаа эсэхийг олон нийт баталгаажуулах ёстой.
- Асуудалд чиглэсэн цагдаагийн үйл ажиллагаа нь олон нийтийн оролцоонд тулгуурладаг бөгөөд хууль сахиулах байгууллагууд гэмт хэргийг гарахаас урьдчилан сэргийлэхэд дэмжлэг үзүүлэх нь чухал юм.

Нэгдүгээрт, Сканнердах, дүн шинжилгээ хийх, хариу арга хэмжээ авах, үнэлэх (SARA) -д “Сканнердах” нь эхний алхам бөгөөд цагдаа нар өөрсдийн харьяалалд гарч болзошгүй асуудлуудыг тодорхойлж, эрэмбэлэхийг шаарддаг.

Хоёрдугаарт, “А” нь дүн шинжилгээ хийх, тухайлбал, осол гарсан өдрийн цагийг шинжлэх, гэмт хэрэг үйлдэгчид хэн бэ, яагаад тэд цэцэрлэгт хүрээлэнг илүүд үзэхийг тодорхойлох, үйл ажиллагаанд хамгийн тохиромжтой паркийн тодорхой хэсгийг судлах гэсэн үг юм. Үүнээс гадна, тэдгээрийн байгаль орчны дизайны шинж чанарыг үнэлэх. Шинжилгээнд мөн мэдээллийн эх сурвалжийг ашиглахын тулд цагдаа нар оролцдог тул зохих хариу үйлдэл үзүүлэх боломжтой.

⁸ Harocopos, A., & Hough, M. (2007). Problem-Specific Guides Series . In Community Oriented Policing Services U.S Department of Justice. Retrieved October 21, 2012, from http://blackboard.csusb.edu/bbcswebdav/courses/128cjs47001/open_air_drug_markets_GUIDEBOOK.pdf

⁹ Цагдаагийн шинжлэх ухааны зарим нэр томъёоны гарын авлага, УБ. 2019. 8 дахь тал.

¹⁰ Баянмөнх. Б. Цагдаагийн хэсгийн байцаагчийн үйл ажиллагаа, түүний эрх зүйн зохицуулалт. -УБ., 2021. 22 дахь тал. Хууль зүйн докторын зэрэг горилсон бүтээл.

Гуравдугаарт, энэ алхам болох хариу арга хэмжээ нь цагдаа нар асуудлыг засч залруулах арга хэмжээг боловсруулж хэрэгжүүлэх явдал юм.

Дөрөвдүгээрт, хариу арга хэмжээний үр нөлөөг үнэлэх, ямар сайн үр дүнд хүрсэнийг үнэлэх явдал юм.¹¹

Уламжлалт тогтолцооны дагуу эргүүлийн ажилтан тодорхой асуудалтай газар эсвэл "халуун цэг" рүү удаа дараа ирсэн дуудлагад хариулж, зөвхөн тохиолдол бүрийг шийдвэрлэх боломжтой бол тухайн офицерыг POP-ийн дагуу асуудлын үндсэн шалтгааныг олж тогтоохыг дэмждэг. шийдвэрлэх арга замууд. Зорилго нь зөвхөн шинж тэмдгийг эмчлэхийн оронд өвчнийг эмчлэх аргыг олох явдал юм.

Зарим нь [хэн бэ?] олон нийтэд хандсан цагдааг асуудалд хандсан цагдаатай андуурч болох ч олон нийтэд хандсан цагдаагийн үйл ажиллагааны гол чиглэл нь хууль сахиулах байгууллага болон иргэдийн хоорондын харилцааг сайжруулахад оршдог бол асуудалд хандсан цагдаагийн ажиллагаа нь иргэдийн мэдээлэлд тулгуурладаг. иргэд, олон нийттэй сайн харилцаатай.

Эдгээр нь гэмт хэрэгтэн, олон нийт, хүрээлэн буй орчин, гадны байгууллагууд эсвэл ямар нэгэн зуучлалын хэрэгцээнд анхаарлаа хандуулж болно. Нөхцөл байдал нь цагдаа, иргэдээс асуудалд тохирсон хариу арга хэмжээ авахыг шаарддаг тул бүтээлч сэтгэлгээ, үзэмжийг дээд зэргээр чухалчилдаг.

АНУ-ын Хууль зүйн яамнаас 1995 онд 327 сая долларын холбооны буцалтгүй тусламжийг Аризона мужид POP хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг цагдаагийн хэлтсүүдэд хуваажээ. Холбооны буцалтгүй тусламжийн мөнгө байгаа нь цагдаагийн байгууллагуудад POP ашиглах бодит хөшүүрэг болжээ. Холбооны агентлагууд болон үндэсний цагдаагийн бүлгүүд, асуудалд чиглэсэн үр дүнтэй цагдаагийн хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэх үндэсний шагналуудыг бий болгох, дэлхий даяар хэрэгжүүлэх ажлыг эхлүүлжээ. АНУ-ын холбооны агентлаг, Олон нийтэд чиглэсэн цагдаагийн алба (COPS) нь POP-ын үндсэн стратеги болон санхүүжилтийг баталсан.¹²

Асуудалд чиглэсэн цагдаагийн үйл ажиллагаа нь ихэвчлэн хэд хэдэн үр дагавартай бөгөөд тэдгээрээс урган гарч ирдэг зарим санаанд оромгүй үр дагаваруудыг бий болгодог. Тухайлбал, Олон улсын POP бага хуралд жил бүр Херман Голдштейний нэрэмжит Асуудлыг шийдвэрлэх шагналын хөтөлбөрт ирүүлсэн олон зуун POP төслүүд юм. Энэхүү төслүүд нь дэлхий даяарх цагдаагийн хэлтсүүд автомашины хулгай, сургуулийн дээрэлхэхээс эхлээд хүн амины хэрэг, бүлэглэлийн асуудал зэрэг өргөн хүрээний асуудалд POP арга хэмжээг хэрэгжүүлж байгааг харуулж байна. Төслүүд нь энэ аргыг томоохон бэрхшээлийг бууруулах арга зам болгон өргөнөөр хүлээн зөвшөөрөх нөхцлийг бүрдүүлдэг байна. Эдгээр амжилтын өөр нэг жишээ бол олон арван жилийн амжилтыг баримтжуулсан олон хэвлэл юм. Жишээ нь:

- Кеннет Пик, Рональд Гленсор нарын "Олон нийтийн цагдаа ба асуудал шийдвэрлэх: стратеги ба практик" (Прентис Холл, 1996)
- Корина Соле Брито, Трейси Аллан нарын "Асуудал баримжаатай цагдаа:
- Гэмт хэргийн шинжтэй асуудлууд, чухал асуудлууд, "Макум 2"¹³

POP-ын дагуу олон нийт цагдаагийн байгууллагын зорилгыг тодорхойлох, цагдаагийн байгууллага ямар асуудалд анхаарлаа хандуулахад чухал нөлөө үзүүлнэ. Энэ нь

¹¹ www.popcenter.org. //Татаж үзсэн: 28.12.2023.

¹² www.popcenter.org. //Татаж үзсэн: 28.12.2023.

¹³ Police Executive Research Forum, 1999

нэг талаараа дээрэм, дээрэм, хүчирхийллийн гэмт хэрэг гэх мэт цагдаад хамгийн их ач холбогдол өгдөг зүйл болон олон нийтийн гишүүдэд нэн тэргүүнд тавигддаг зүйлсийн хооронд зөрчил үүсгэж болох юм. Энэ мэт тэргүүлэх чиглэлийн зөрүүтэй байдал нь цагдаа, олон нийтийн харилцаанд саад учруулж болзошгүй юм. Нөгөөтэйгүүр, POP-ын бодит туршлагаас харахад POP төслүүд нь цагдаа нарт чухал ач холбогдолтой гэмт хэргийн асуудалд хэрхэн анхаарч байгааг харуулж байна. Үүний нэг жишээ бол Антони Брагга, Дэвид Кеннеди, Энн Пиел, Элин Уоринг нарын мэдээлсэн гэмт бүлэглэл, бууны гэмт хэргийг бууруулах төсөл нь "Бостоны буу төслийн үйл ажиллагаа гал зогсоох ажиллагаа - Гал зогсоох ажиллагааны үр нөлөөг хэмжих"¹⁴ гэсэн үнэлгээний судалгаа юм. .

Олон нийтэд чиглэсэн цагдаа (COP) нь олон нийтийн цагдаа гэж нэрлэгддэг бөгөөд Холбооны Олон нийтийн чиг баримжаатай цагдаагийн албаны албанаас "Түншлэл, асуудлыг шийдвэрлэх арга техникийг системтэйгээр ашиглахыг дэмжсэн байгууллагын стратегийг сурталчлах философи" гэж тодорхойлсон байдаг. гэмт хэрэг, нийгмийн эмх замбараагүй байдал, гэмт хэргээс айх айдас зэрэг олон нийтийн аюулгүй байдлын асуудлуудыг үүсгэдэг нөхцөл байдал. (Office of Community-Oriented Policing Services, 2012:3).

Асуудалд чиглэсэн цагдаа (POP) нь нийгэмд гэмт хэрэг, эмх замбараагүй байдалд хүргэж буй үндсэн нөхцөл байдлыг олж тогтоох, дүн шинжилгээ хийх, хариу арга хэмжээ авах, дараа нь шаардлагатай бол хариу арга хэмжээг үнэлж, тохируулах давталтын арга барилыг хууль сахиулах байгууллагуудад олгодог тогтолцоо юм (Braga et al., 2001; Hinkle et al., 2020; National Research Council, 2004).

POP арга нь цагдаа нарыг ослоос илүү асуудалд анхаарлаа хандуулахыг шаарддаг (Cordner and Biebel, 2005). Асуудал нь энэ загварт "архаг нөхцөл байдал, үйл явдлын бөөгнөрөл буюу бөөгнөрөл нь цагдаагийн байгууллагад мэдэгдсэний улмаас, эсвэл цагдаагийн идэвхтэй мөрдөн байцаалтын явцад илэрсэн, эсвэл асуудал үүссэний улмаас цагдаагийн байгууллага хариуцах болсон" гэж тодорхойлсон. Цагдаагийн баримтыг шалгах явцад олдсон" (National Research Council, 2004:92).

POP стратеги нь гэмт хэрэг үйлдлээс үүдэлтэй гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх арга барилаас ялгаатай бөгөөд цагдаа нар гэмт хэрэг үйлдэгдсэн хувь хүн дээр анхаарлаа төвлөрүүлдэг. Үүний оронд POP нь цагдаа нарт гэмт хэрэг, эмх замбараагүй байдал үүсэхэд нөлөөлж буй хүндрэлтэй хүчин зүйлсийг судалж, тэдгээр хүчин зүйлсийг арилгахын тулд тусгайлсан арга хэмжээнүүдийг боловсруулахад дасан зохицох боломжтой аргыг өгдөг. (National Research Council, 2018).

Өмнө дурьдсанчлан, POP арга барилын цаад санаа нь хэдэн арван жилийн өмнө (Goldstein, 1979) хууль сахиулах байгууллагууд цагдаагийн үйл ажиллагааны зорилго буюу "хэрэгслийн хэтийн синдром" гэхээсээ илүү арга хэрэгсэлд илүү анхаардаг мэт ажиглалтаас үүдэлтэй (Goldstein, 1979) (Goldstein, 1979; Eck, 2006; MacDonald, 2002). 1990 онд энэ ажлыг өргөжүүлж, цагдаагийн үйл ажиллагаанд ХОБ-ын хандлагыг ашиглах нь юу гэсэн үг болохыг системтэйгээр тодорхойлж, тайлбарласан. 1990-ээд оны үед АНУ болон бусад орнуудын (Австрали, Канад, Их Британи зэрэг) хууль сахиулах байгууллагууд POP стратегийг хэрэгжүүлж эхэлсэн (Scott, 2000).¹⁵

Өсвөр үеийнхтэй холбоотой асуудлууд, тухайлбал залуучуудын үйлдсэн гэмт хэрэг (бууны хүчирхийлэл, сүйтгэх, граффити болон гэрээсээ зугтах, насанд хүрээгүй архи уусан

¹⁴ National Institute of Justice, 2001

¹⁵ <https://ojjdp.ojp.gov>. //Татаж үзсэн: 28.12.2023.

гэх мэт өсвөр үеийнхний бусад зан үйлийг) шийдвэрлэхийн тулд POP аргыг хууль сахиулах байгууллагууд ашиглаж болно. Жишээлбэл, 2019-20 оны хичээлийн жилд улсын сургуулиудын гуравны нэг орчим нь эвдэн сүйтгэсэн (Wang et al., 2022). Хэрэв цагдаагийн байгууллага ихэвчлэн өсвөр үеийнхэнд үйлдэгддэг сургуулийн эвдрэл гэмтлийн асуудлыг шийдвэрлэхийг хүсвэл асуудлын цар хүрээг тодорхойлох, зохих хариу арга хэмжээг боловсруулах, хүчин чармайлтын ерөнхий үнэлгээг хийхийн тулд SARA загварыг ашиглаж болно.

Аризона мужийн Их Сургуулийн Асуудалд чиглэсэн цагдаагийн төвөөс гаргасан асуудалд чиглэсэн гарын авлагад хууль сахиулах байгууллагууд SARA загварыг ашиглах, сургуулиудад тусгайлан үйлдэгдэж буй эвдэн сүйтгэгчдийн асуудлыг шийдвэрлэхийн тулд хийж болох алхмуудыг тодорхойлсон (Жонсон, 2005). Тиймээс, SARA загварыг сканнердах үе шатанд цагдаагийн байгууллага болон сургуулийн дүүргээс цуглуулсан мэдээлэл зэрэг олон мэдээллийн эх сурвалжийг судалж, сургуулийн эвдрэл гэмтлийн тодорхой асуудалд анхаарлаа хандуулах болно.

Шинжилгээний үе шатанд цагдаа нар 1) хэдэн, аль сургууль эвдрэл гэмтлийн талаар цагдаад мэдээлсэн, 2) аль сургууль эвдэрсэн, 3) ямар онцлог шинж чанартай (жишээ нь: нас, хүйс, сургуулийн ирц) гэмт хэрэг үйлдсэн нь тогтоогдсон залуучууд, 4) гэмт хэрэг хэдэн өдөр, хэдэн цагт гарсан. Шинжилгээний үе шат нь янз бүрийн мэдээллийн эх сурвалжаас авсан мэдээллийг багтаасан байх ёстой, тухайлбал сургуульд эвдэн сүйтгэх гэмт хэргийн талаар цагдаад өгсөн албан ёсны тайлан, ХБХ-той хийсэн ярилцлага, сургуулийн сурагчдын мэдээлэл (Жонсон, 2005).¹⁶

Дүгнэлт. Дэлхийн улс орнуудад нэвтэрсэн асуудалд тулгуурласан цагдаагийн үйл ажиллагаанд олон нийтэд хандсан цагдаа (COP) болон асуудалд хандсан цагдаа (POP) гэсэн 2 үндсэн чиглэлийн үйл ажиллагааны арга ашигладаг байна.

Асуудалд тулгуурласан цагдаагийн үйл ажиллагааны үндсэн баримтлах зарчим нь гарч байгаа гэмт хэрэг, зөрчлийг таслан зогсоох, үйлдсэн этгээдийг саатуулах, баривчлах нь гэмт хэрэг, зөрчлийн гаралтыг тодорхой хэмжээнд бууруулах боловч гэмт хэрэг, зөрчил гаргах боломжийг бүрдүүлж байгаа үндсэн суурь шалтгаан нөхцлийг арилгах, нөлөөлж буй хүчин зүйлийг алга болгоход чиглэсэн үйл ажиллагаа явуулах явдал юм байна.

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

Дотоод эх сурвалж:

1. Залуучуудын дундах хүчирхийллийг урьдчилан сэргийлэх нь: нотлох баримтын тойм. Нээлттэй нийгэм форум. УБ. 2017.
2. Зүмбэрэллхам Д. Орчин үеийн цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн чиг хандлага. Монгол Улсын цагдаагийн байгууллагын түүхэн замнал, шинэтгэл. Эрдэм шинжилгээний бага хурлын илтгэлүүдийн эмхтгэл. УБ. 2006.
3. Цагдаагийн шинжлэх ухааны зарим нэр томъёоны гарын авлага, УБ. 2019.
4. Баянмөнх. Б. Цагдаагийн хэсгийн байцаагчийн үйл ажиллагаа, түүний эрх зүйн зохицуулалт. -УБ., 2021. Хууль зүйн докторын зэрэг горилсон бүтээл.

Гадаад эх сурвалж:

5. Defining Displacement (2012, October 22). In Center for Problem-Oriented Policing. Retrieved December 2, 2012, from <http://www.popcenter.org/tools/displacement>

¹⁶ <https://ojjdp.ojp.gov>. //Татаж үзсэн: 25.12.2023

6. Felson, M. (2006). Crime and Nature (pp. 79–109). New Delhi, India: Sage Publications India Pvt. Ltd.
7. Community-Oriented Policing: Effect and Impact (Greene, 2007. P196 in The encyclopedia of Police Science
8. Harocopos, A., & Hough, M. (2007). Problem-Specific Guides Series . In Community Oriented Policing Services U.S Department of Justice. Retrieved October 21, 2012,
- 9.

Цахим эх сурвалж:

10. <https://ojjdp.ojp.gov>
11. <https://popcenter.asu.edu>
12. <http://blackboard.csusb.edu>
13. <https://ojjdp.ojp.gov>.
14. www.popcenter.org.